UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Composition in Athenian black-figure vase-painting

The 'Chariot in profile' type scene

Helle, G.

Publication date
2017
Document Version
Other version
License
Other

Link to publication

Citation for published version (APA):
Helle, G. (2017). *Composition in Athenian black-figure vase-painting: The 'Chariot in profile' type scene*. [Thesis, externally prepared, Universiteit van Amsterdam].

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: https://uba.uva.nl/en/contact, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (https://dare.uva.nl)

Download date:08 Nov 2026

Stellingen, behorende bij het proefschrift van Geralda Jurriaans-Helle,

COMPOSITION IN ATHENIAN BLACK-FIGURE VASE-PAINTING: THE 'CHARIOT IN PROFILE' *TYPE SCENE*.

I Atheense vazen die in massaproductie zijn vervaardigd, dienen gewaardeerd te worden als een corpus dat door zijn omvang belangrijk statistisch bewijs levert om de regels van de Atheense beeldtaal af te leiden. Omdat het gebruik van beeldtaal lijkt op dat van gesproken of geschreven taal, kan het toepassen van semiotische methoden die voor de studie van literaire teksten zijn ontwikkeld, daarbij helpen.

II De beeldtaal die op Atheense zwartfigurige vazen werd gebruikt, kende een systeem van vaste regels waarbinnen de schilders vrij waren om variaties aan te brengen, zolang de betekenis duidelijk bleef. Details en figuren werden echter niet willekeurig weggelaten of toegevoegd.

III De narrativiteit van een afbeelding hangt mede af van de associaties die door een bepaalde combinatie van details bij de toeschouwer worden gewekt en die er voor zorgen dat het verhaal wordt gevormd in de geest van de toeschouwer. Deze associaties zijn cultureel en temporeel bepaald: elders of op een ander tijdstip kan dezelfde combinatie een andere associatie oproepen en wordt derhalve een ander verhaal gevormd.

IV Innovatieve composities werden gebaseerd op afbeeldingen van een verwant verhaal waarin details werden veranderd. De toeschouwer herkende de compositie en het onderliggende verhaal en door deze te combineren met de nieuwe details, begreep hij de betekenis van de nieuwe compositie.

V De vraag of een vaasschildering een scène uit de mythologie of uit het dagelijks leven weergeeft, is vaak niet relevant: schilders maakten de afbeeldingen opzettelijk ambigu en lieten de verschillende werelden versmelten door aan het dagelijks leven ontleende details te combineren met elementen uit de mythologische of heroïsche wereld.

VI Afbeeldingen van de *type scene* 'Chariot in profile' geven niet een reële gebeurtenis weer, maar drukken de diepgewortelde waarden van de Atheense samenleving uit: zij geven de symbolische overgang weer van mensen naar hun voorbestemde posities in de sociale gemeenschap van Athene. De wagen, die in de 6de eeuw voor Christus in het dagelijks leven van Athene niet werd gebruikt bij de afgebeelde gelegenheden, is hiervoor de belangrijkste indicator.

VII De afbeeldingen van de *type scene* 'Chariot in profile' kunnen verbonden worden met de Apaturia, het festival van de Atheense *phratriai*, waar deze waarden en 'rites de passage' werden gevierd.

VIII Details (*typical elements*) kunnen afhankelijk van hun context verschillende betekenissen hebben: iemand die met één voet op de grond en de andere op de wagen staat, kan een opstappende dan wel afstappende persoon voorstellen.

IX Wanneer Pindarus in de 2de Pythische Ode voor Hiero van Syracuse zegt dat de adelaar en de dolfijn in hun eigen domein verslagen worden door een god, is dat niet alleen een topos over de snelste dieren in de lucht en in de zee, maar ook een verwijzing naar de munttekens van de steden Akragas en Zankle die in 477-476 voor Christus door Hiero naar de tweede plaats werden verwezen.

X De opvatting dat alle kennis en vakmanschap kunnen worden ingehuurd, gaat voorbij aan de meerwaarde van de gedurende vele jaren opgebouwde en specifiek met een bedrijf, instelling of museum verbonden kennis van oudere medewerkers die langdurig in dienst zijn. Het is in het voordeel van het bedrijf om dit geestelijk kapitaal te gebruiken en te behouden.